

- hospitace ve výuce různých vzdělávacích oborů⁴ (dále pro zjednodušení a lepší srozumitelnost používán místo pojmu „vzdělávací obor“ obecně vžitý pojem „předmět“) na 1. stupni základních škol⁵, které poskytly především informace o průběhu vzdělávání se vztahem k rozvoji matematické gramotnosti žáků.

Vedle souhrnného vyhodnocení jsou v rámečcích uvedeny také vybrané případové studie, které ilustrují podstatu konkrétního jevu tak, jak byly zaznamenány během tematické inspekční činnosti v navštívených základních školách.

Druhým typem šetření bylo výběrové zjišťování dosažené úrovně matematické gramotnosti žáků 6. ročníku základních škol realizované testovou formou v prostředí inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Podoba šetření umožňuje hodnotit dosaženou úroveň matematické gramotnosti vzhledem k vybraným charakteristikám žáků a jejich škol (např. pohlaví žáka, studovaný obor žáka, zřizovatel školy a další).

Další informace k výběrovému zjišťování dosažené úrovně matematické gramotnosti žáků poskytlo elektronické dotazování žáků a rovněž učitelů matematiky základních škol, které byly do výběrového zjišťování zařazeny. Dotazováním učitelů prostřednictvím inspekčního elektronického zjišťování byly získány doplňující informace týkající se podmínek a průběhu vzdělávání, respektive učitelů vnímaných překážek rozvoje matematické gramotnosti žáků. Otázky žákovského dotazníku se zaměřily především na hodnocení rodinných podmínek žáků a dále pak na vybrané aspekty související s průběhem vzdělávání (např. vztahy s učiteli a spolužáky, atmosféra výuky).

TABULKA 1 | Základní charakteristiky dílčích typů šetření

Tematická inspekční činnost	Počet škol	Počet hospitací		
Celkem	88	761	-	
Výběrové zjišťování	Počet škol	Počet žáků – test	Počet žáků – dotazník	Počet učitelů
Celkem	296	11 961	11 663	527

Tabulka č. 1 uvádí počty škol, hospitací, učitelů a žáků v rámci jednotlivých dílčích částí šetření. Další popisné informace k výběrovému zjišťování poskytuje příloha č. 1. Počet navštívených základních škol je oproti původnímu záměru o něco nižší, a to v důsledku přerušení prezenční výuky na základních školách ve druhém pololetí školního roku 2019/2020 z důvodu pandemie virového onemocnění covidu-19.

Vedle uvedených šetření jsou v tematické zprávě využity také vybrané informace z jiných šetření ČŠI, především z dotazníků pro učitele matematiky na základních školách vyplňovaných v rámci komplexní inspekční činnosti.⁶ Další informace poskytly sekundární zdroje, především pak dokument Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále i „MŠMT“) o personálních podmínkách vzdělávání v České republice⁷ a starší tematické a národní zprávy ČŠI věnující se rozvoji matematické gramotnosti žáků.⁸

⁴ Z předmětového hlediska připadal výrazně nejvyšší podíl hospitací (83 %) na hodiny matematiky.

⁵ Volba 1. stupně základních škol pro hospitační činnost ve výuce byla motivována zaměřením zjišťování dosažené úrovně matematické gramotnosti na 6. ročník základní školy. Působení vzdělávacího systému se tak v případě těchto žáků nutně odehrávalo na 1. stupni základní školy. Volba škol pro hospitační činnost následně zahrnovala úplně základní školy s 1. a 2. stupněm, což také vedlo k absenci víceletých gymnázií ve výběrovém souboru základních škol pro hospitační činnost. Tuto skutečnost je ovšem potřeba vnímat pozitivně v kontextu interpretace zjištění hospitační činnosti, a to s ohledem na výrazná specifika víceletých gymnázií.

⁶ Zahrnuty jsou odpovědi celkem 1 460 učitelů matematiky na základních školách.

⁷ MARŠÍKOVÁ, M., JELEN, V. (2019). Hlavní výstupy z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

⁸ K těmto zprávám patří také: (a) ČŠI (2018). Rozvoj matematické gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2017/2018. Tematická zpráva. Praha: Česká školní inspekce. (b) ČŠI (2016). Rozvoj čtenářské, matematické a sociální gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2015/2016. Tematická zpráva. Praha: Česká školní inspekce. (c) TOMÁŠEK, V., BASL, J., JANOUŠKOVÁ, S. (2016). Mezinárodní šetření TIMSS 2015. Národní zpráva. Praha: Česká školní inspekce. (d) BLAŽEK, R., PŘÍHODOVÁ, S. (2016). Mezinárodní šetření PISA 2015. Národní zpráva. Přírodovědná gramotnost. Praha: Česká školní inspekce.